

ЖАРҒЫ

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ»
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ**

**Қазақстан Республикасы
Ұлттық ғылым академиясы
Президиумының ұсынысымен
ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының
хаттамасымен**

(2024 жылғы 29 қарашада енгізілген өзгерістерімен)

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ»
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІНІҢ
ЖАРҒЫСЫ**

Жалпы ережелер

1. Ғылым академиясының қазақстандық базасы КСРО Ғылым академиясы Президиумының шешімімен 1932 жылы Алматы қаласында құрылды, ал 1938 жылы КСРО ҒА-ның Қазақ филиалы болып қайта құрылды.

Қазақ КСР Ғылым академиясы КСРО Совнаркомының 1946 жылғы 31 мамырдағы қаулысына және Жоғарғы Кеңес Президиумы мен Қазақ КСР Совнаркомының «Қазақ КСР Ғылым академиясын құру туралы» бірлескен қаулысына сәйкес құрылды.

1946 жылдың 1 маусымы Республикалық Ғылым академиясының ресми ашылған күні болып саналады.

2003 жылдың 23 қазанынан бастап Ғылым академиясы «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» (бұдан әрі - ҚР ҰҒА) республикалық қоғамдық бірлестігі болып табылады.

2. ҚР ҰҒА-ның құрамына Қазақстанның жетекші ғалымдары - ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер), корреспондент-мүшелері, ҚР ҰҒА-ның шетелдік және құрметті мүшелері кіреді. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері мен корреспондент-мүшелері, Қазақстан Республикасының азаматтары ретінде Қазақстан Республикасының барлық аумағында қызмет көрсететін Ұлттық ғылым академиясының құрылтайшылары болып табылады.

3. ҚР ҰҒА-сы өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының Азамагтық Кодексі мен ҚР «Ғылым туралы» заңдарымен және басқа да Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері және осы Жарғыға сәйкес іске асырады.

4. ҚР ҰҒА-ның заңды мәртебесі, толық атауы және орналасқан жері:

ҚР ҰҒА-сы заңы тұлға болып саналады, дербес балансы, заңға сәйкес банктерде шоты, бланктері, мөрлері мен мөртабандары және тағы басқа ресми төлсипаттары бар.

ҚР ҰҒА-ның толық атауы:

Мемлекеттік тілде: толық - «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым

академиясы» республикалық қоғамдық бірлестігі; қысқаша - «ҚР ҰҒА» РҚБ;

Орыс тілінде: толық - Республиканское общественное объединение «Национальная академия наук Республики Казахстан»; сокращенное - РОО «НАН РК».

ҚР ҰҒА-ның орналасқан жері: 050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Шевченко көшесі, 28 үй.

ҚР ҰҒА қызметінің мақсаты мен түрлері

5. ҚР ҰҒА қызметінің мақсаты (заты) Қазақстандағы ғылымның дамуына мейлінше маңызды, келешегі бар ғылыми зерттеулер мен ғылыми-техникалық зерттемелерді іске асыру, ғылыми-техникалық қызметтің нәтижелерін еліміздің экономикасына ендіру, ғылыми-инновациялық қызметті дамыту, Қазақстан Республикасының экономикалық, әлеуметтік, мемлекеттік-құқықтық және мәдени дамуын қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан ғалымдарының кәсіби консолидациясын дамыту болып табылады.

6. ҚР ҰҒА қызметінің негізгі түрлері:

- еліміздің жетекші ғалымдарын біріктіру;
- әлемдік және қазақстандық ғылымның жай-күйі мен даму үрдістерін және ғылым дамуының басым бағыттарын негіздеу және болжамдау мазмұнын талдайтын ғылым туралы Ұлттық баяндаманы жыл сайын дайындап басып шығару; Ғылым туралы Ұлттық баяндама жыл сайын Қазақстан Республикасының Президентіне ұсынылып отырады;
- ғылыми жетістіктерді насихаттау және баспа қызметі;
- ғылыми-зерттеу қызметі және ғылыми кадрларды дайындау;
- ғылыми жобалар мен бағдарламалардың сараптамасына қатысу;
- ғылымды көп қажет ететін өндірістер құру және инновациялық қызмет;
- ғылыми және инновациялық қызметтер аясында халықаралық ынтымақтастықты дамытуға қатысу, симпозиумдар мен көрмелер ұйымдастыру;
- ҚР ҰҒА-сы бекіткен ғылыми сыйлықтар, құрметті атақтар, белгілер мен марапаттар беру;
- мемлекеттік органдармен келісім шарт негізінде заңмен тыйым салынбаған қызметтер атқару.

ҚР ҰҒА-ның құрамы

7. ҚР ҰҒА-ның құрамына кіретін ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер), корреспондент-мүшелері, ҚР ҰҒА-ның шетелдік және құрметті мүшелері ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының сессиясын Ереже бойынша ашық тәртіпте өткізеді. Жалпы жиналыс, ҚР ҰҒА-ның кем дегенде 2/3 мүшелері қатысқан жағдайда кез келген шешімді қабылдауға құқылы.

8. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) болып корреспондент-мүшелер сайлана алады. Ерекше жағдайларда ғылыми мектептер құрған, әлемнің жетекші ғалымдары арасында мойындалған және үздік жетістіктерге қол жеткізген ірі ғалымдар - ғылым докторлары ҚР ҰҒА-ның толық мүшесі болып сайлана алады.

9. ҚР ҰҒА-ның корреспондент-мүшесі болып осы Жарғыны мойындап, ондағы міндеттерді орындауға жазбаша түрде міндет алған, ірі жетістіктерімен ғылымды байытқан, әлемдік ғылыми қоғамдастық мойындаған, ғылыми жетістіктері үшін

ғылым докторы немесе профессор ғылыми дәрежесіне ие, ҚР мемлекеттік органы берген ғылыми дәрежесінен кейін бесжылдық ғылыми жұмыс өтілі бар ғалымдар сайлана алады.

10. ҚР ҰҒА-ның құрметті мүшелері мен корреспондент-мүшелері өмірлік мерзімге сайланады және олардың ҚР ҰҒА-ның құрамынан шығарылуы ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының шешімімен, оның Төралқасының ұсынуы бойынша осы Жарғыны бұзғаны үшін немесе Жалпы жиналыстың шешімдерін елемегені үшін не Ғылым академиясының беделіне нұқсан келтіргені үшін орындалады. Шешімдер қарапайым көпшілік дауыспен ашық дауыс беру арқылы қабылданады. Ғылым академиясының жиналыстары мен отырыстарына 2 (екі) жылға дейін уәжді себепсіз қатыспаған академиктер мен корреспондент-мүшелер, I-, II-, III- топтағы мүгедектер және 80 жасқа жеткендерден басқалары, Академиямен қарым-қатынасты үзіп алғандығы үшін ҚР ҰҒА-ның құрметті мүшелері мәртебесіне ауыстырылады».

11. Бос орындар саны, мамандықтар тізімі және ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері мен корреспондент-мүшелерін сайлау өткізу тәртібі ҚР ҰҒА Президиумымен анықталды.

12. ҚР ҰҒА-ның президентін, толық мүшелерін, корреспондент-мүшелері мен шетелдік мүшелерін сайлауда шешуші дауысқа тек қана ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері мен корреспондент-мүшелері ғана ие бола алады. Кез келген шешімді қабылдау үшін жиналысқа (отырысқа) академияның толық мүшелері мен корреспондент-мүшелерінің осы тізім ішінен дәлелді себептермен (сырқатына байланысты, іссапарға кету, т.б.) қатыспағандарды шегеру арқылы кем дегенде 2/3 қатысуы қажет. Жасырын дауыс беру нәтижелерін санау үшін Жалпы жиналыс есептеу комиссиясын сайлайды.

13. ҚР ҰҒА Жалпы жиналысымен толық мүшелік пен корреспондент-мүшелікке сайлауға ұсынылатын кандидаттар ҚР ҰҒА бағыттық Бөлімшенің Жалпы жиналысында сайланады.

Жекелеген жағдайларда ҚР ҰҒА Президиумының шешімімен Бөлімше мүшелері мен Президиумының тепе-теңдік жағдайда бірлескен жиналысқа қатысуымен сайлау өткізуге рұқсат етіледі. Егер дауыс берудің I турынан бос оры қалса, онда Президиумның шешімі бойынша кем дегенде 50% дауыс жинаған кандидат үшін II тур өткізілуі мүмкін. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері және корреспондент-мүшелері болып көпшілік дауыспен, кем дегенде 2/3 дауысқа ие болған ғалым-үміткерлер саналады.

14. ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысында ҚР ҰҒА-ның толық мүшесіне (академигі) сайланушы үміткер, оның кандидатурасы үшін көпшілік дауыс жинаса, оның ішінде дауыс беруге қатысқан ҚР ҰҒА-ның толық мүшелерінің кем дегенде 2/3 дауысын жинаса, сайланған болып есептеледі.

ҚР ҰҒА-ның корреспондент-мүшесіне сайланушы үміткер оның кандидатурасы үшін көпшілік дауыс жинаса, оның ішінде дауыс беруге қатысқан академияның толық мүшелерінің және корреспондент-мүшелерінің кем дегенде 2/3 дауысын жинаса сайланған болып есептеледі.

ҚР ҰҒА Президиумы немесе бағыттық Бөлімшесі ұсынған ҚР ҰҒА президенті болып сайланушы үміткер, оның кандидатурасы үшін көпшілік дауыс жинаса, оның ішінде дауыс беруге қатысқан ҚР ҰҒА-ның толық мүшелерінің (академиктерінің) және корреспондент-мүшелерінің кем дегенде жәй көпшілік дауысын (50% дауысын және бір дауыс) жинаса сайланған болып есептеледі.

15. Есептеу комиссиясының хаттамалары ҚР ҰҒА Жалпы жиналысында ашық дауыс берумен бекітіледі. Дауыс беруге құқылы ҚР ҰҒА-ның академиктері мен корреспондент-мүшелерінің жарғысы- нан көбі дауыс берген жағдайда хатгама бекітілген болып табылады.

16. Академияның шетелдік мүшелері болып әлемдік ғылым, Қазақстан Республикасының ғылымы, мәдениеті мен экономикасындағы ғылыми жетістіктерін ҚР ҰҒА-сы айрықша деп таныған шетел ғалымдары сайлануы мүмкін. ҚР ҰҒА-ның шетелдік мүшелерін сайлау ҚР ҰҒА Президиумының ұсынуы бойынша ашық дауыс беру жолымен көпшілік дауыспен Жалпы жиналыста өткізіледі. Шетелдік мүшелер жиналысқа кеңестік дауыспен қатысады.

17. ҚР ҰҒА-ның құрметті мүшесі болып әлемдік ғылымға және Қазақстан Республикасы ғылымының дамуына еңбегі сіңген Қазақстан Республикасының азаматтары мен шетел азаматтары сайлана алады. ҚР ҰҒА-ның құрметті мүшелерін сайлау Президиумда ҚР ҰҒА президентінің ұсынуымен ашық дауыс беру арқылы жай көпшілік дауыспен өткізіледі. Құрметті мүшелер жиналысқа кеңестік дауыспен қатысады.

ҚР ҰҒА Жалпы жиналысымен бекітілген «Ережеге» сай Президиум ұқсас шарттармен ғалымдарға «ҚР ҰҒА профессоры» құрметті атағын бере алады.

ҚР ҰҒА мүшелерінің құқықтары мен міндеттері

18. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) және корреспондент-мүшелері мыналарға құқылы:

- ҚР ҰҒА-ның жұмысына Қазақстан Республикасының заңдары мен осы Жарғы белгілеген тәртіпте қатысуға;
- Президиум, бөлімшелер, сонымен қатар ҚР ҰҒА қызметінің барлық мәселелері бойынша ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының қарауына ұсыныс енгізу мен оларды толықтыруға қатысу;
- ҚР ҰҒА-ның Президиумына берілген өтінішке сәйкес немесе ҚР ҰҒА Президиумы және Жалпы жиналысының шешімі бойынша ҚР ҰҒА-сы құрамынан еркін шығу немесе толық мүшеліктен шетелдік және құрметті мүшелікке ауысуға;
- Президиум мен осы Бөлімше мүшелерінің көпшілігінің келісімін алған жағдайда, бір Бөлімшенің құрамынап басқасына ауысуға.

19. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) мен корреспондент-мүшелері міндетті:

- ғылыми зерттеулер жүргізуге, ғылыми мектептер құрып және республика ғылымының әлемдік дәрежеде дамуына жағдай жасауға;
- ҚР ҰҒА-ның журналдарына әлемдік ғылымның дамуының беталысы туралы, республика ғылымы дамуының басым бағыттары бойынша ғылыми-техникалық әлеуетінің жай-күйі туралы шолу және талдау баяндамаларын жариялауға;
- ғылымға өзінің қосқан жеке үлесі, жоғары санатты ғылым кадрларын даярлау,

ғылыми еңбектерді жариялау және ғылыми жетістіктерді практикалық жүзеге асыру туралы мағлұматы бар (мәлімет) есеп беру;

- жыл сайынғы ғылым туралы Ұлттық баяндаманы дайындауға шарттық негізде қатысуға.

20. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер), корреспондент-мүшелері және құрметті мүшелері өзінің зерттеу бағыты бойынша Бөлімшесінің мүшесі болып табылады.

21. Қазақстан Республикасының аймақтарында жұмыс істеп және тұрып жатқан ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) мен корреспондент-мүшелері және құрметті мүшелері ҚР ҰҒА-ның сәйкес аймақтық (филиалдарының) Бөлімшелерінің мүшесі болып табылады.

22. ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер), корреспондент-мүшелері, шетелдік және құрметті мүшелері Жарғыға сәйкес ҚР ҰҒА президентінің тапсырмасын және Президиум шешімін, салалық Бөлімше төрағасының тапсырмаларын орындауға, ҚР ҰҒА-ның сәйкес Бөлімшелерінің (филиалдары) Жалпы жиналыстарының жұмыстарына қатысып, олардың шешімдерін жүзеге асыруға, республика ғылымының дамуына жағдай жасауға міндетті.

23. ҚР ҰҒА мүшелерінің негізгі міндеттері - ғылымды үздік еңбектер мен жетістіктермен байыту, ірі ғылыми және ғылыми-техникалық мәселелерді зерттеу, ғылыми кадрларды дайындау, ҚР ҰҒА-ның атын жамылып, Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін саяси, діни және басқа мақсаттарға пайдалануға жол бермеу.

ҚР ҰҒА-ның ұйымдық құрылымы

24. ҚР ҰҒА Президиумы, ғылым бағыттары бойынша Бөлімшелер, ҚР ҰҒА-ның аймақтық бөлімшелері (филиалдар, өкілдіктер) және ғылыми ұйымдар құрады. сондай-ақ ғылымды қажет ететін инновациялық өндірістер құруға қатыса алады.

25. ҚР ҰҒА-ның салалық Бөлімшесі сәйкес сала бойынша жұмыс істеуші ҚР ҰҒА-ның мүшелерін біріктіретін нақты ғылым саласындағы оқшауланбаған құрылымдық бөлімше болып табылады. Бөлімшелер ҚР ҰҒА Президиумының жанында жұмыс жасайды және оған есепті.

Бөлімшені, ереже бойынша, ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері ішінен ҚР ҰҒА-ның президентінің ұсынысы бойынша ҚР ҰҒА Президиумы көпшілік дауыспен сайлаған төраға басқарады.

26. ҚР ҰҒА-ның аймақтық бөлімшесі (филиал, өкілдік) Қазақстан Республикасының осы аймағында қызмет істеп және тұрып жатқан ҚР ҰҒА мүшелерін біріктіруші оқшауланбаған құрылымдық бөлімшесі болып табылады. Оның Жарғысы ҚР ҰҒА Президиумымен бекітіледі, төрағаны ҚР ҰҒА президенті тағайындайды.

27. ҚР ҰҒА-ның өкілдігі және ғылыми-өндірістік ұйымдары Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасында, сондай-ақ

шетелдерде де құрылады. ҚР ҰҒА орнатылған тәртібі бойынша ұйымның құрылтайшысы немесе ортақ құрылтайшысы бола алады, сондай-ақ ассоциация мен бірлестікке кіре алады.

Өкілдікті, ғылыми немесе ғылыми-өндірістік ұйымды ҚР ҰҒА президенті тағайындаған директор басқарады.

27. ҚР ҰҒА-ның қызметіне ғылыми қоғамдастықты кеңінен тарту және ҚР ҰҒА Жарғысының мақсатын іске асыру үшін, оның Бөлімшелері (филиалдары мен өкілдіктері) құрамында ҚР ҰҒА мүшелері, тағы басқа көрнекті ғалымдар бар ғылыми кеңестер, бас-тамашыл зерттеу топтары және тағы басқа уақытша және тұрақты жұмыс істейтін ғылыми ұйымдар құруға және ҚР ҰҒА-ның ұжымдық мүшелерін-ұйымдарын қабылдауға құқылы.

29. ҚР ҰҒА-ның Жоғары органы болып **ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысы** саналады. Жалпы жиналыс ҚР ҰҒА-ның кем дегенде 2/3 мүшелері қатысқан жағдайда кез келген шешімді қабылдауға құқылы. Ол үшін жиналысқа (отырысқа) академияның толық мүшелері мен корреспондент мүшелерінің осы тізім ішінен дәлелді себептермен (сырқатына байланысты, іссапарға кету, т.б.) қатыспағандарды шегеру арқылы кем дегенде 2/3 қатысуы қажет. Жалпы жиналыс есептеу комиссиясын сайлайды.

Жалпы жиналыстың құзырына айрықша жататындар:

- ҚР ҰҒА-ның Жарғысын қабылдау және оған өзгерістер мен толықтырулар енгізу;
- ҚР ҰҒА-ның ерікті түрде қайта құрылуы мен таратылуы туралы шешімді қабылдау;
- ҚР ҰҒА-ның салалық және аймақтық бөлімшелерін (филиалдар, өкілдіктер) құру;
- ҚР ҰҒА президентін 5 (бес) жылға академиктердің құпия дауыс беруі арқылы сайланады, жекелеген жағдайларда оның өкілеттілігін 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге ұзарту немесе қарапайым көпшілік дауыспен ашық дауыс беру арқылы 3 (үш) жылға дейінгі мерзімге қайта сайлау»;
- ҚР ҰҒА Президиумы мүшелерін жекелеген жағдайларда оған президентті 5 (бес) жылға сайлаудан, академиктерді, корреспондент-мүшелерді сайлаудан, ҚР ҰҒА қайта ұйымдастыру және өзін-өзі жоюдан өзге өзінің өкілеттілігінің бір бөлігін береді;
- ҚР ҰҒА-ның басқару органдарының құзыреттілігін анықтау, ұйымдық құрылымы, қалыптасу тәртібі және өкілеттігін тоқтатуды айқындау;
- ҚР ҰҒА Президиумы ғылыми-ұйымдастыру жұмысы бойынша жылдық есебін бекіту;
- ҚР ҰҒА-ның толық мүшелерін (академиктер), корреспондент мүшелерін және шетелдік мүшелерін сайлау және шығару;
- ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысы қажеттілік бойынша жылына кем дегенде бір рет шақырылады. Жалпы жиналыстың күн тәртібі және ол туралы шешім жобасы алдын ала ҚР ҰҒА Президиумы отырысында талқыланады;
- заңды тұлғалар, сондай-ақ филиалдар және өкілдіктерді құру туралы шешімді қабылдау.

Жарғыны қабылдау мен өзгертулер енгізу, ҚР ҰҒА-ның толық мүшелерін (академиктер), корреспондент мүшелерін сайлау, ҚР ҰҒА-сын тарату және қайта құру туралы шешімдер Жалпы жиналысқа қатысқан ҚР ҰҒА толық мүшелерінің көпшілігімен, яғни 2/3 даусымен, ал қалған шешімдер - көпшілік дауыспен

қабылданады. Жиналысты жүргізу тәртібі және дауыс беру түрі (жасырын және ашық) Жалпы жиналыста ашық дауыс беру арқылы көпшілік дауыспен қабылданады.

Жалпы отырыс жекелеген жағдайларда (статус өзгерту, қайта ұйымдастыру, заңнамада өзгеріс) корреспондент-мүшелерді толық мүшелер (академиктер) құрамына мамандырылған көпшіліктің ашық дауыс беруі арқылы кооптациялай алады.

30. ҚР ҰҒА Президиумы:

- ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысын шақырады;
- ҚР ҰҒА Президиумының жұмыс жоспарын, Бөлімшелер (филиалдар) және басқа есеп беретін ҚР ҰҒА ұйымдарының ережесін бекітеді, олардың орындалуы туралы ақпаратты тыңдайды;
- ғылыми кеңестер, ғылыми орталықтар (өкілдіктер), ғылыми және ғылыми-өндірістік, жобалық-конструкторлық ұйымдар, төралқа бюросы және кеңесшілік құқықтары ғана бар Бөлімшелер бюросын, тағы басқа ҚР заңымен тыйым салынбаған ҚР ҰҒА заңды тұлғалары түрлерін құрады;
- ғылымның дамуы мәселелері бойынша конференциялар, симпозиумдар мен семинарлар шақырады, конкурстар мен көрмелер ұйымдастырады;
- ҚР ҰҒА қаражатының шығысына бақылау жасайды, санақ комиссиясының есебін ұйымдастырып, тыңдайды;
- осы Жарғыны ҚР ҰҒА-ның барлық құрылымдық Бөлімшелері мен ҚР ҰҒА-дағы лауазымды тұлғалар мен мүшелердің ұстануын бақылауды жүзеге асырады;
- барлық бос орындар саны, мамандықтар тізімі мен ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) мен корреспондент-мүшелерін сайлау тәртібін белгілейді, ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысына ҚР ҰҒА-ның президенті және шетелдік мүшелер кандидатурасын ұсынады;
- ҚР ҰҒА-ның құрметті мүшелерін сайлайды;
- ҚР ҰҒА мүшелерінің төс белгілерін, ғылыми сыйлықтарын, құрметті атақтарын, марапаттары (медальдары) мен куәліктерін бекітеді;
- ҚР ҰҒА мүшелерімен және басқа салалық академиялардың, ЖОО мен ғылыми ұйымдардың ғалымдары мен жыл сайынғы ғылым туралы Ұлттық баяндаманың орындалуын үйлестіреді;
- ҚР ҰҒА басылым жоспарын (журналдар, монографиялар) қарастырып, бекітеді, сондай-ақ оның орындалуына бақылау жасайды;
- ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының құзырына қатысы жоқ және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңдарымен тыйым салынбаған басқа да функцияларының қызметін басқару бойынша істерін жүзеге асырады.

Президиум мүшелерінің осы тізім ішінен дәлелді себептермен қатыспағандарды шегеру арқылы (сырқатына байланысты, іс-сапар, т.б.) кем дегенде 2/3 қатысканда Президиум мәжілісін өткізуге құқылы. Президиум шешімі көпшілік дауыспен қабылданады, ол тең түскен жағдайда ҚР ҰҒА президенті даусымен шешіледі.

31. ҚР ҰҒА президенті:

- ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері (академиктер) арасынан жасырын дауыс беру тәсілімен ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысының шешімімен 5 жылдық мерзімге сайланады және қайта сайланады,
- ҚР ҰҒА-на жүктелген міндеттер мен оның қызметтерін жүзеге асыруды орындау үшін жеке басы жауапты;
- дара басшылық принципі бойынша әрекет етеді және Қазақстан Республикасы заңдары мен осы Жарғымен анықталатын оның құзыреттілігіне сәйкес ҚР ҰҒА қызметінің ағымдағы мәселелерін дербес шешеді;

- ҚР ҰҒА Президиумын басқарады, оның қызметіне жетекшілік етеді оның мәжілісіне және ҚР ҰҒА Жалпы жиналысына төрағалық етеді;
- ҚР ҰҒА Президиумы мен Жалпы жиналысының барлық шешімдері мен басқа да ресми құжаттарды бұйрықпен бекітеді;
- ҚР ҰҒА-сы атынан сенім хатсыз әрекет етеді, ҚР ҰҒА-ның мүддесін барлық ұйымдарда ұсынады;
- ҚР ҰҒА мүшелерінің Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссиясы жұмысына, Ғылым бойынша Ұлттық кеңес және Ғылыми бағдарламалар мен жобалардың Ұлттық сараптама орталықтарының жұмысына қатысуына жәрдемдеседі;
- ҚР ҰҒА-ның халықаралық байланыстарының дамуына жәрдемдеседі;
- келісімшарт жасайды, сенім хат береді, банкте есеп шот ашып, қол қояды және тағы басқа Қазақстан Республикасы заңдарына сәйкес келісімдер жасайды;
- штаттық және ҚР ҰҒА Президиумы әкімшілік қызметкерлерінің лауазымдық айлықақысын, сыйлықақы беру мөлшерін бекітеді, ҚР ҰҒА-ның толық мүшелері мен корреспондент-мүшелеріне қайырымдылық көмек жасайды, Қазақстан Республикасының еңбек заңына сәйкес ҚР ҰҒА Президиумының штаттағы қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолданады;
- ҚР ҰҒА Жалпы жиналысында сайланған Президиум мүшелері қатарынан вице-президентгі, бас ғалым-хатшыны, ҚР ҰҒА толық мүшелері мен корреспондент-мүшелері қатарынан кеңесшілерді, ғылыми және тағы басқа қызметкерлерді таі айындайды және орнынан босатады, ҚР ҰҒА Президиумының барлық штаттағы және штаттан тыс қызметкерлері үшін міндетті бұйрықтар шығарады және нұсқаулар береді;
- ҚР ҰҒА Президиумы немесе Бөлімшелерінің ұсынысын есепке ала отырып салалық және аймақтық Бөлімшелердің (филиалдар, өкілдіктер) төрағасын тағайындайды және босатады;
- заңдармен және осы Жарғымен жүктелген басқа да қызметтерді жүзеге асырады және ҚР ҰҒА Жалпы жиналысы мен Президиумының құзырына жатпайтын барлық мәселелерді шешеді.

32. ҚР ҰҒА-ның бақылау органы болын ҚР ҰҒА Президиумы сайлаған ҚР ҰҒА толық мүшелері мен корреспондент-мүшелері арасынан сайланады және ҚР ҰҒА Президиумының қаржы-шаруашылық қызметін тексеруді жүзеге асырады. Тексеру комиссиясы өз қызметі туралы ҚР ҰҒА Президиумы алдында кем дегенде жылына бір рет есеп береді. ҚР ҰҒА-ның лауазымды тұлғалары ҚР ҰҒА-ның жұмысы туралы бүкіл қажет ақпаратты тексеру комиссиясының талабы бойынша беруге міндетті.

ҚР ҰҒА мүлкі және ақшалай қаржылары

33. ҚР ҰҒА мүлкі мен ақшалай қаржылары гранттар, бағдар- ламалық-бағыттық жобалар, конкурстық ғылыми жобаларын орындау есебінен түскен қаржылар, заңды және жеке тұлғалар, ҚР ҰҒА мүшелері, ҚР ҰҒА демеушілері және қайырымдылық енгі- зулері, қызметтер көрсету мен ҚР ҰҒА және оның ғылыми және ғылыми-өндірістік ұйымдарының Қазақстан Республикасы заңнама- сымен тыйым салынбаған басқа қызметтерін атқару.

ҚР ҰҒА мүлкі негізгі мүлкі мен бағасы ҚР ҰҒА балансында көр- сетілген басқа мүлкіктен құралады.

34. ҚР ҰҒА, Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, Жарғының мақсатына жету үшін кәсіпкерлік қызметпен айналысуына болады. ҚР ҰҒА-ның кәсіпкерлік

қызметтен түскен кірісті ҚР ҰҒА-ның мүшелері (қатысушылары) өзара бөлісе алмайды, ол кіріс жарғылық мақсаттарға жету үшін пайдаланылуға тиісті.

35. ҚР ҰҒА өз мүліктеріне иелік ету, пайдалану және билік ету құқығын жүзеге асырады. ҚР ҰҒА өз міндеттемелері бойынша қарамағындағы барлық мүліктерге жауапты. ҚР ҰҒА-ның өзінің мүшелерінің міндеттемелері бойынша жауапты емес. Академия мүшелері ҚР ҰҒА міндеттері бойынша жауапты емес. ҚР ҰҒА-ның жеке меншігі Қазақстан Республикасының заңдарымен қорғалады.

36. Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ҚР ҰҒА бухгалтерлік есеп жүргізеді және есептілігін ұсынады.

37. ҚР ҰҒА-ның қаржы-шаруашылық қызметін тексеру Қазақстан Республикасының заңдары бекіткен тәртіпте жүзеге асады.

ҚР ҰҒА-ның Жарғысына өзгертулер мен толықтырулар енгізу тәртібі

38. ҚР ҰҒА-ның Жарғысына өзгертулер мен толықтырулар ҚР ҰҒА-ның Жалпы жиналысы шешімінің негізінде Заңда белгіленген тәртіппен енгізіледі.

ҚР ҰҒА-ның тарату және қайта құру

39. ҚР ҰҒА-ның тарату және қайта құру Қазақстан Республикасының заңына сәйкес ҚР ҰҒА Жалпы жиналысының шешімі бойынша немесе соттың шешімі бойынша жүзеге асырылады.

ҚР ҰҒА таратылған жағдайда оның мүлкі ұйымның мүшелері, құрылтайшылар, лауазымды тұлғалар немесе жалдамалы жұмысшылар арасында өзара бөліске түсе алмайды.

Жалпы жиналыстың шешімі бойынша ҚР ҰҒА-сын тарату барысында оның мүлкі осы Жарғыда көзделген мақсаттарға жіберіледі.

ҚР ҰҒА-сын сот шешімі бойынша таратқанда, оның мүлкі Қазақстан Республикасының заңына сәйкес пайдаланылады.

«ҚР ҰҒА» РҚБ

президенті, академик

М. Жұрынов